

The role of career centers in universities

Kirilka Nenkova

University of agribusiness and rural development, Bulgaria

Abstract: The paper presents the establishment and functioning of the career centers at the Bulgarian higher education institutions as a successful model for assisting the students through the information on the vacancies, the employers and the labor market; career counseling services; training to acquire various skills related to finding and retaining work, etc. The study is aimed at analyzing the activities of the Student internships project as a good example of effective partnerships between higher education institutions and the employers. As a result, conclusions were drawn regarding the growing role of university career centers in today's business environment.

Keywords: career center, student, practice, internship.

Ролята на кариерните центрове в университетите

Кирилка Ненкова

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Докладът представя изграждането и функционирането на кариерните центрове към висшите училища в България като успешен модел за подпомагане на реализацията на студентите чрез информация за свободните позиции, работодателите и пазара на труда; услуги по кариерно консултиране; обучения за придобиване на различни умения, свързани с намиране и задържане на работа и др. Изследването е насочено към анализ на дейностите по проект „Студентски практики“ като добър пример за осъществяване на ефективни партньорства между висшите училища и потребителите на кадри. В резултат на това са направени изводи относно нарастващата роля на университетските кариерни центрове в съвременната бизнес среда.

Ключови думи: кариерен център, студент, практика, стаж.

Инициативата за изграждане на кариерни центрове стартира през 2005 г. в отговор на потребността на бизнеса от квалифицирани специалисти и като резултат от ангажираността на висшите училища с реализацията на студентите. Кариерните центрове подпомагат реализацията на студентите чрез информация за свободните позиции, работодателите и пазара на труда; услуги по кариерно консултиране; обучения за придобиване на различни умения, свързани с намиране и задържане на работа и др. През април 2005 г. моделът е приложен пилотно в 9 университета. До средата на 2007 г. мрежата от изградените по инициативата кариерни центрове вече включва 34 висши училища и колежи в цялата страна. Над 160 000 студенти в тези университети и колежи имат достъп до услугите, предлагани от кариерните центрове, и хиляди са придобили практически умения за намиране и задържане на работа в резултат на организирания от кариерните центрове обучения. Университетските кариерни центрове ще свързват бизнеса и висшите училища. Практика стана университетските кариерни центрове да организират работни срещи между представители на водещи компании в страната и български университети. Основната цел на срещите е да се подпомогне диалога между бизнеса и университетите, както и перспективите, и начините за сътрудничество между тях. Университетските кариерни центрове са изградени, като основен канал за професионална

ориентация на студентите, в отговор на осъзнатата необходимост от ефективна връзка, от партньорство между бизнеса и образованието.

Ролята на центъра за кариерно развитие се развива с течение на времето. Кариерните центрове предоставят на студентите редица нови възможности, които да им помогнат с променящия се пазар на труда във връзка с нарастващите изисквания към висшите училища [1, 2]. Кариерните центрове се променят, те се опитват да предоставят на студентите уменията, които ще им служат през целия им професионален живот, а - не само да намерят първата си работа след дипломирането си.

Университетите са предимно институции за висше образование, по своята същност се различават от колежите и професионалните училища, защото имат задължение да подготвят студентите за пазара на труда. Университетският център за кариерно развитие трябва да помогне на студентите да изградят уменията, които ще им служат добре във всеки момент от живота си. В университетите в България, фокусът е да се помогне на студентите да намерят работа. Всички студенти, независимо от сферата на обучение, трябва да завършат поне една учебна практика, или стаж по време на следването си в бакалавърска степен. В кариерните центрове студентите могат да получат информация за различните курсове предлагани от държавните и национални институции. Такива са практиките по Проект „Студентски практики – Фаза 1“, изпълняван от Министерство на образованието и науката в партньорство с висшите училища в България. Този проект цели да подпомогне успешното реализиране на студентите на пазара на труда след завършването им, както и да окаже подкрепа на висшите училища и работодателите за създаване на трайни партньорства.

Целите, които този проект ще изпълни са:

- да подпомогнем подобряването на качеството на образование чрез предоставяне на възможности за придобиване на практически опит и усъвършенстване на практическите умения на студентите от висшите училища в съответствие с потребностите на пазара на труда;
- да улесним прехода от образователните институции към работното място и повишим успешната реализация на младите хора на трудовия пазар;
- да подпомогнем и насърчим изграждането на стабилни партньорства между образователните институции и бизнеса;
- да увеличим стимулите на студентите за участие в допълнително практическо обучение в реална работна среда;
- да стимулираме нарастването на броя на студентите, които си намират работа непосредствено след дипломирането;
- да осигурим предпоставки за осъвременяване както на учебните планове като цяло, така и на преподаваните дисциплини, курсове и теми според нуждите на пазара на труда;
- да подпомогнем създаването на устойчиви механизми и възможности на работодателите за подбор на студенти, доказали умения в реална работна среда, и за непосредственото им включване на пазара на труда.

Изискванията към обучаващата организация, студентите и менторите по програмата са следните:

- Практическо обучение е провеждане на практика, която съответства на изучаваната от студента специалност или професионално направление (професионални направления или област на висше образование), в рамките на 240 (астрономически) часа в реална работна среда в изпълнение на задачи, възложени от обучаващата организация съгласно нарочно изготвена програма.
- Практическото обучение по проекта е различно от предвидената по учебен план за съответната специалност и образователно-квалификационна степен практика.
- Практическото обучение се провежда индивидуално или в групи с помощта и под контрола на служител на обучаващата организация - ментор, и при наставничеството на преподавател от висшето училище - академичен наставник.

- Студентът се регистрира и попълва профила си в изградения в уеб базираната система модул, след което може да кандидатства за обяви публикувани от обучаваща организация.

Дейности по методическо, техническо и административно осигуряване на процедурите по провеждане на студентски практики са:

- проучване и анализ на състоянието;
- разработване на методика, материали и програми;
- създаване и поддръжка на уеб-платформа и модули за обслужване процеса по координиране и провеждане на студентските практики;
- провеждане на обучение за функционални експерти;
- дейности по координация и обезпечаване на студентските практики;
- реализация на информационни кампании сред обучаващи организации;
- набиране на обучаващи организации;
- кандидатстване, набиране, одобряване на студенти, обучение, осъществяване и удостоверяване на студентски практики в реална работна среда;
- извършване на текущ мониторинг на изпълнение на дейностите по провеждане на студентските практики.

Участници в проекта са т.н. „Обучаваща организация” – организация, в която се провежда студентска практика, и работодател на ментора; „Практикант” – студент, избран от обучаваща организация и потвърдил участието си в практическо обучение в обучаваща организация; „Ментор“ – лице, което е в трудови или други допустими от законодателството правоотношения с обучаваща организация, в която се провеждат студентски практики; „Академичен наставник” – преподавател от висшето училище, в което се обучават студентите, които ще участват в практическо обучение; „Функционален експерт“ – представител от висшето училище, който подпомага, организира и следи за реализацията на дейностите по проекта в съответното висше училище – партньор по проекта; „Водещ функционален експерт“ – представител от висшето училище, който носи отговорност пред ръководството на висшето училище за организацията и контрола на реализацията на дейности по проекта и е контактното лице с екипа за управление на проекта в МОН. До ноември 2018 г. в проекта са взели участие: приети кандидатури: 58 305, публикувани обяви: 16 727 и брой на обучаващи организации: 5 719 [3]. На 17.10.2018 г. изтече крайният срок за включване на студенти в практически обучения по проект "Студентски практики - фаза 1". Разчетеният брой практики по проекта е изчерпан. Проектът оказва огромно влияние върху студентския опит по време на следването на обучаемите във висшите учебни заведения.

Посещението на кариерните центрове в университетите ще помогне на студентите да научат за стажове, които могат да направят по време на следването си и възможности за свободни работни места от проверени фирми. Кариерните центрове могат да бъдат чудесни места за изграждане на взаимоотношения. Изграждането на връзки с хората в кариерния център и потенциалните работодатели в региона спестява много време след завършването на университета. Именно чрез университетските кариерните центрове, студентите имат възможност да се запознаят с работодателите, да проведат практика, или стаж при някой определен работодател, или фирма и като завършат да започнат постоянна работа там. Ето защо не случайно кариерните центрове в университета са с толкова голямо значение за бъдещата реализация на завършващите студенти.

Източници:

1. Стоичкова, О. (2018). Необходимост от нови методи за преподаване във висшето образование. Устойчиво развитие и конкурентоспособност на регионите, т. I, 197-205.
2. Stoichkova, O. (2018). Problems in higher education in Bulgaria. VIII. IBANESS Congress Series – Plovdiv / Bulgaria, 25-28.
3. <https://praktiki.mon.bg/sp/pages/purpose>